

NA-105

November-2019

B.Com., Sem.-1

Principles of Economics-01
(New Syllabus)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) જમણી બાજુ પ્રશ્નોના માર્ક્સ દર્શાવેલ છે.

1. (A) ઘટતા સીમાંત તુષ્ટીગુણનો નિયમ વિગતે ચર્ચો. 14
અથવા
સમસીમાંત તુષ્ટીગુણના નિયમને આધારે માંગનો નિયમ તારવો.
- (B) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો : 4
(i) તર્કબદ્ધ ગ્રાહક, અધિકતમ તુષ્ટીગુણ મેળવવાનો પ્રયાસ કરે છે.
(ii) જ્યારે સીમાંત તુષ્ટીગુણ (MU) શૂન્ય હોય છે ત્યારે કુલ તુષ્ટીગુણ (TU) અધિકતમ હોય છે.
(iii) જ્યારે કિંમત રેખા સીમાંત તુષ્ટીગુણ (MU)ને છેદે છે ત્યારે ગ્રાહક સમતુલામાં હોય છે.
(iv) તુષ્ટીગુણ એટલે માત્ર આનંદ.
2. (A) તટસ્થ રેખાની વ્યાખ્યા આપો તેમજ તેના લક્ષણો ચર્ચો. 14
અથવા
આવક અસર, અવેજી અસર તેમજ કિંમત અસરનો ખ્યાલ આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
- (B) નીચેનાં વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો : 4
(i) તટસ્થ રેખા વિશ્લેષણ (ordinal) ક્રમવાચક વિશ્લેષણ પર આધારિત છે.
(ii) સંખ્યાત્મક તુષ્ટીગુણનો ખ્યાલ માર્શલે આપ્યો.
(iii) કિંમત રેખા ઋણ ઢાળવાળી હોય છે.
(iv) અવેજી અસર હંમેશા ઋણાત્મક હોય છે.

3. (A) માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા એટલે શું ? માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. 14

અથવા

માંગની આવક સાપેક્ષતાનો ખ્યાલ તેમજ પ્રકારો સમજાવો.

(B) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો : 3

- (i) જ્યારે માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા $E_d = 0$ હોય છે ત્યારે માંગ રેખા Y ધરી ને સમાંતર હોય છે.
- (ii) લક્ઝરી-મોજશોખની વસ્તુઓ માટે માંગની આવક સાપેક્ષતા હકારાત્મક તેમજ એકમથી વધુ હોય છે.
- (iii) પેઢીની કુલ આવકમાં વધારો થશે કિંમત ઘટવાથી જો માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા ($E_d > 1$) એકમથી વધુ હશે.

4. (A) પરિવર્તનશીલ સાધન પ્રમાણનો નિયમ આકૃતિ સહિત સમજાવો. 14

અથવા

ઉત્પાદન વિધેયનો ખ્યાલ, લક્ષણો તેમજ પ્રકારો સમજાવો.

(B) નીચેનાં વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો : 3

- (i) ઉત્પાદન વિધેય સાધન પ્રમાણ તેમજ ઉત્પાદન વચ્ચે સંબંધ દર્શાવે છે.
- (ii) લાંબાગાળે પેઢીને કદ લાભ પ્રાપ્ત થાય છે.
- (iii) ટૂંકાગાળામાં તમામ સાધનો કેરફારક્ષમ હોય છે.

NA-105

November-2019

B.Com., Sem.-I

Principles of Economics-01 (New Syllabus)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Answer the following questions.
(2) Questionwise marks indicated at the right side.

1. (A) Explain the law of diminishing marginal utility in detail. 14

OR

Derive the law of demand on the basis of law of equi-marginal utility.

(B) State whether the following statements are true or false : 4

- (i) A rational consumer aims at maximizing utility.
(ii) When MU is zero, TU is maximum.
(iii) A consumer is in equilibrium when price line cuts MU curve.
(iv) Utility means pleasure only.

2. (A) Define an indifference curve and discuss its characteristics. 14

OR

Explain the concept of income effect, substitution effect and price effect with the help of diagrams.

(B) State whether the following statements are true or false : 4

- (i) Indifference curve analysis is based on ordinal utility.
(ii) Marshall developed the concept of cardinal utility.
(iii) Price line is negatively sloped.
(iv) Substitution effect is always negative.

3. (A) What is price elasticity of demand ? Discuss the various types of price elasticity of demand. 14

OR

Explain the meaning and types of income elasticity of demand.

- (B) State whether the following statements are true or false : 3
- (i) When price elasticity of demand $E_d = 0$, the demand curve is parallel to Y axis.
 - (ii) For luxury good, income elasticity of demand is positive and greater than 1.
 - (iii) Firm's total revenue will increase with the fall in the price of the product if $E_d > 1$.

4. (A) Explain with diagrams the law of variable proportion. 14

OR

Explain the meaning, characteristics and types of production function.

- (B) State whether the following statements are true or false : 3
- (i) Production function shows relation between factor amount and output.
 - (ii) Returns to scale emerge in the long-run.
 - (iii) In economics, short-run refer to all factors are variable.

NA-105

November-2019

B.Com., Sem.-I

Fundamentals of Business Economics

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) અછતના ખ્યાલ સાથે સંકળાયેલી અર્થશાસ્ત્રની રોબિન્સની વ્યાખ્યા સમજાવો. 14
- અથવા
- તુષ્ટિગુણનો ખ્યાલ અને પ્રકારો સમજાવો.
- (B) ખાલી જગ્યા પૂરો. 4
- (1) કલ્યાણને લગતી અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા _____ અર્થશાસ્ત્રીએ આપી છે. (માર્શલ, રોબિન્સ)
- (2) પેઢીની સમતુલાનો અભ્યાસ _____ અર્થશાસ્ત્ર કહેવાય. (સૂક્ષ્મલક્ષી, સમગ્રલક્ષી)
- (3) સ્કુટર _____ વપરાશી વસ્તુ છે. (નાશવંત, ટકાઉ)
- (4) વ્યક્તિગત પુરવઠાનો સરવાળો _____ કહેવાય. (વેચાણ, બજાર પુરવઠો)
2. (A) માંગનો નિયમ અપવાદો સહિત સમજાવો. 14
- અથવા
- માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાનો ખ્યાલ અને પ્રકારો વર્ણવો.
- (B) નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખાટાં તે જણાવો : 4
- (1) વસ્તુની કિંમત અને માંગ વચ્ચે સહસંબંધ છે.
- (2) મોજશોખની વસ્તુની માંગ આવક અનપેક્ષ હોય છે.
- (3) વર્તમાનમાં જાહેરાતોનું ખર્ચ માંગને અસર કરતું મહત્ત્વનું પરિબલ છે.
- (4) સીમેન્ટની માંગ વ્યુત્પન્ન માંગ છે.

3. (A) સમ-ઉત્પાદન રેખા એટલે શું ? તેના લક્ષણો જણાવો.

14

અથવા

સરેરાશ સ્થિર ખર્ચ અને અસ્થિર ખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો.

(B) ખાલી જગ્યા પૂરો.

(1) સમ-ઉત્પાદન રેખા _____ હોય છે.

(ઋણ ઢાળવાળી, ધન ઢાળવાળી)

(2) સમ-ઉત્પાદન રેખા અને સમ-ખર્ચ રેખા જ્યાં _____ ત્યાં ઉત્પાદકની સમતુલા આવે.

(સ્પર્શો, છેદો)

(3) સીમાંત ખર્ચની રેખા _____ આકારની હોય છે.

(હોકી, યુ)

4. (A) પૂર્ણ હરીફાઈનો અર્થ અને લક્ષણો જણાવો.

14

અથવા

કિંમત ભેદભાવ એટલે શું ? તે ક્યારે શક્ય અને નશકારક બને ?

(B) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો :

3

(1) પૂર્ણ હરીફાઈ અને શુદ્ધ હરીફાઈ બન્ને એક જ છે.

(2) અલ્પહસ્તક ઈજારામાં પેઢીઓની સંખ્યા મોટા પ્રમાણમાં હોય છે.

(3) ઈજારામાં પેઢીનો કિંમત ઉપર સૌથી વધુ અંકુશ હોય છે.

NA-105

November-2019

B.Com., Sem.-I

Fundamentals of Business Economics

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the definition of economics connected with concept of scarcity by Robbins. 14

OR

Explain the concept of utility and show it's types.

- (B) Fill in the blanks : 4

- (1) _____ economist has given the definition of economics related to welfare. (Marshall, Robbins)
- (2) Study of firm equilibrium is _____ economics. (micro, macro)
- (3) Scooter is _____ consumer goods. (durable, perishable)
- (4) Total of individual supply means _____. (sales, market supply)

2. (A) What is law of demand ? Explain it with exceptions. 14

OR

Describe the concept and types of elasticity of demand.

- (B) State whether the following statements are true or false : 4

- (1) There is correlation between demand and price of a commodity.
- (2) Demand of luxurious good is income inelastic.
- (3) Advertisement expenses is an important factor affecting demand.
- (4) Demand of cement is derived demand.

3. (A) What is an iso-quant curve ? Discuss its features. 14

OR

Explain the concept of average fixed cost and variable cost.

- (B) Fill in the blanks : 3

- (1) Iso-quant curve has _____. (negative slope, positive slope)
- (2) When iso-quant curve and iso-cost curve _____ then producer gets equilibrium. (touches, intersect)
- (3) Marginal cost curve has _____ shape. (hockey, U)

4. (A) State the meaning and characteristics of perfect competition. 14

OR

What is price discrimination ? When is it possible and profitable ?

- (B) State whether the following statements are true or false : 3

- (1) Perfect competition and pure competition are the same.
 - (2) In oligopoly, the number of firms are large.
 - (3) In monopoly firm has highest control on price.
- _____